

České dějiny

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět ČESKÉ DĚJINY přináší poznatky o životě lidí na historických územích našeho dnešního státu v minulosti, o příčinách a důsledcích událostí, o vztazích mezi různými oblastmi života společnosti. Znalost minulosti umožňuje mladým lidem snazší orientaci v současném světě. Hlubší poznání jiných kultur, jazyka, náboženství vede studenty k větší toleranci. Důležitým úkolem je i rozvíjení samostatného kritického myšlení a utváření si vlastního názoru. Předmět ČESKÉ DĚJINY vychází ze vzdělávacího oboru Dějepis a je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Svou podstatou je to předmět integrující informace z řady oblastí lidské činnosti. Vede žáky k tomu, aby si tento fakt uvědomovali a dění minulosti dokázali zasadit do souvislostí a také je v souvislostech chápali.

Cíle předmětu:

- základní faktografická orientace
- vnímání jedince–současnika jako součást procesu, kterým je utvářen a který tvoří
- orientace na časové ose a v historické geografii
- respekt ke kulturním odlišnostem (schopnost analýzy a pochopení multikulturní společnosti)
- znalost národních dějin a vědomí širších souvislostí
- schopnost vnímat paralely mezi ději minulými a současností
- schopnost vnímat historii jako inspiraci pro řešení současných problémů
- schopnost kritické analýzy historiografických textů
- vytvoření trvalého zájmu o historii

3. Uplatňované metody a formy práce:

- práce s odbornou literaturou a různými druhy dokumentů
- projektové vyučování
- týmová práce při vytváření tematických odborných prezentací
- problémová výuka a skupinové řešení zadaných problémů
- využití možností diskuze a polemiky
- tandemové vyučování

Většina výuky probíhá v kmenových učebnách, část výuky probíhá také ve školní knihovně za spolupráce s knihovnicemi a také v mediální učebně. Vyučování je průběžně doplňováno exkurzemi v rámci regionu i republiky.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Mediální výchova
- Multikulturní výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- Předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů, které jim umožní poznání českých dějin, a podněcuje je k získávání dalších informací.
- Nabízí žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku dějin kultury (návštěvy výstav, odborné exkurze v rámci regionu i republiky, projektová zaměstnání, vlastní průvodcovská činnost) a vede je k dalšímu zájmu o tuto problematiku.
- Vede žáky k posouzení vlastního pokroku, kritickému zhodnocení svých výsledků.
- Vede žáky ke zpracování odborné úzce zaměřených prezentací, referátů z odborné literatury.
- Vede žáky k samostatnému efektivnímu vyhledávání informací, orientaci v historickém atlase a v edicích dokumentů.
- Motivuje žáky ke sledování filmových a televizních historiografických pořadů.
- Prostřednictvím četby odborných statí a knih seznamuje žáky s některými českými historiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Prací s dokumenty učí žáky kriticky myslet, utvářet si vlastní názor a dokázat si ho obhájit správnou argumentací.
- Vede žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (například při zpracovávání referátů). Zejména na tématech moderních dějin ukazuje žákům, jak důležité je činit uvážlivá rozhodnutí, a učí je uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí.
- Učí žáky správné interpretaci dokumentů, objektivnímu hodnocení fakt a informací.

České dějiny

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Učí žáky vyjadřovat se stručně, výstižně a v logickém sledu.
- Nabízí žákům možnost zapojovat se do diskuse, učíme je formulovat myšlenky, naslouchat promluvám jiných, vhodně na ně reagovat, obhajovat svůj názor, správně argumentovat.
- U ústních i písemných projevů dbá na užívání správných pojmů a ověřujeme, zda jim žáci dobře rozumějí.
- Pomocí zavádění skupinové práce vede žáky ke komunikaci ve skupině.
- Umožňuje žákům poznávat různé typy textů a obrazových dokumentů (např. novinové články, úryvky z knih, smlouvy, dopisy, mapy, grafy, videozáznamy, obrazy), přemýšlet o nich, tvořivě je využívat k vlastnímu rozvoji.
- Dbá na spisovný projev.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede žáky k účinné spolupráci ve skupině a pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce vytvářením pravidel, umožňuje žákům podílet se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu.
- Vzájemným hodnocením skupinové i individuální práce učí žáky sebekritice, přijímat i negativní kritiku a vypořádat se s ní.
- V rámci dějepisu seznamuje žáky s různými náboženstvími, kulturami, ideologiemi, jejich vhodným objasňováním, upozorňováním na negativní jevy, poznáním odlišností a jejich pochopením je vede k toleranci, upevňování dobrých mezilidských vztahů a v případě potřeby i poskytnutí pomoci druhému.

Kompetence občanské

Učitel:

- Studium pozitivních i negativních společenských jevů v různých epochách dějin vedeme žáky k vytváření správných občanských postojů a pozitivnímu ovlivňování reality (např. boji proti projevům nacionalismu, rasismu, antisemitismu).
- Studium dějin kultury a umění a návštěvami historických památek učí žáky chránit a respektovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, vede je k pozitivnímu vnímání uměleckých děl.
- Rozvíjí u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem, vede je k jejich respektování a chování se podle nich.
- Vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie, např. průmyslová revoluce.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Zadáváním samostatných prací vede žáky k využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého rozvoje a přípravy na budoucnost.
- Rozvíjí u žáků systematičnost, vytrvalost, přesnost, pečlivost a samostatnost.
- Vede žáky k tomu, aby se dobře vyrovnávali s moderními a náročnými pracovními podmínkami a aby získané dovednosti a návyky převáděli do praxe.

České dějiny

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky	
České dějiny – pravěk	PRAVĚK Žák objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku na území našeho státu.	Vysvětlí význam pomocných historických věd pro zkoumání nejstarších dějin na našem území	Archeologické kultury Čech a Moravy; Raně feudální společnost a první státní útvary na našem území Český stát za Přemyslovců (hradská soustava, vztah českého státu a Svaté říše římské, seniorát a primogernitura, církve) Vzdělanost a umění středověké společnosti (románský sloh a gotika) Český stát za Lucemburků boje o český trůn 1306–1310 , politický a státoprávní vývoj za Karla IV. a jeho říšská politika, vnitřní a zahraniční politika Václava IV., prohlubování krize církve, koncily. Husitství a Jiří z Poděbrad (společenské předpoklady, reformační hnutí, hlavní etapy a směry, „husitský“ král, ohlas v našich zemích a ve světě) Renesance, humanismus , reformace a protireformace Vláda Jagellonců (stavovská monarchie) Nástup Habsburků (absolutistická vláda) třicetiletá válka (Obnovené zřízení zemské) České země po třicetileté válce Osvícenský absolutismus (reformy Marie Terezie a Josefa II.) Národní obrození České země v letech 1848–1914 (revoluční rok 1848, Palackého idea státu rakouského, Bachův absolutismus, Prusko – rakouská válka, Rakousko – uherské vyrovnání,	Dokáže lokalizovat a specifikovat nejdůležitější archeologická naleziště na našem území	MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů, náš etnický původ; VMEGS – Žijeme v Evropě, historický vývoj českých zemí v širších evropských souvislostech, první pokus o evropskou integraci. MKV – Psychosociální aspekty interkulturality, předsudky katolické církve	
		Žák objasní materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých etapách pravěku na území našeho státu.				
České dějiny – středověk	STŘEDOVĚK Žák objasní proces christianizace na našem území. Definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 9.–15. století a jeho specifické projevy. Charakterizuje základní rysy vývoje na našem území.	Porozumí charakteru raně středověké společnosti.				
		Charakterizuje vnitřní poměry českého státu ve vrcholném středověku a jeho zahraniční politiku				
		Pochopí politiku Lucemburků ve Svaté říši římské a habsburskou střeoevropskou politiku.				
		Identifikuje krizové projevy pozdně středověké společnosti.				
		Rozpozná znaky románského a gotického umění.				
		Pochopí stav katolické církve ve 14. století, vymezení a interpretuje nápravné snahy.				
České dějiny – počátky novověku	POČÁTKY NOVOVĚKU Žák rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století; zhodnotí jejich praktické dopady ve vývoji na našem území. Popíše základní rysy reformace a protireformace v čes. zemích a vysvětlí jejich důsledky pro další vývoj. Vymezení základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v našich zemích a příklady střetů. Posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí.	Identifikuje charakteristické znaky renesančního umění.				
		Porozumí průběhu reformace a činnosti jejích předních osobností				
		Rozliší typy raně novověkých států (stavovská monarchie, absolutistický stát, parlamentarismus)				
		Vymezení postavení českého státu v politicky rozdělené Evropě ve druhé polovině 16.století				
		Posoudí výsledky třicetileté války ve vztahu k českým zemím				
		Identifikuje charakteristické rysy osvícenského absolutismu za Marie Terezie a Josefa II. Posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí.				
					VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a	

České dějiny

České dějiny – osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti	Určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revoluci 1848 na našem území.	Posoudí význam a vliv Velké francouzské revoluce a následných napoleonských válek pro vývoj na našem území	pasivní opozice, politické strany a směry) České země v období 1.světové války (zahraniční odboj, osobnosti odboje, úloha legií, podmínky pro vznik ČSR) Vznik ČSR (přechodné období, reformy, první ústava, ekonomická a kulturní základna nového státu) První československá republika (politický systém, demokracie a ekonomika, zahraniční politika, světová hospodářská krize, vliv totalitních ideologií, kultura a sport, ohrožení hitlerovským Německem, Mnichovská dohoda.) Druhá československá republika (důsledky Mnichovské dohody, postupný rozpad demokracie, role Slovenska, březen 1939) Protektorát Čechy a Morava (principy fungování, formy odboje a jejich představitelé, role říšských protektorů a jejich politika, významné události období, osvobození území státu)	důsledky MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů		
	Vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů. Posoudí význam ústavy a novou organizaci státu	Vysvětlí vývoj v českých zemích po roce 1848		posoudí význam nově přijatých ústav a organizaci vzniklého soustátí – Rakousko-Uherska	VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy, světová hospodářská krize	
	Charakterizuje proces modernizace české společnosti, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky. Vysvětlí postavení českých zemí v souvislosti s expanzivními záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období.	Charakterizuje proces modernizace české společnosti v rámci Rakousko-Uherska do počátku 1.světové války		Vysvětlí průběh industrializace českých zemí a její ekonomické, sociální a politické důsledky.		
Moderní doba I. – situace v letech 1914 – 1945	Charakterizuje dvě světové války a jejich konkrétní dopad na našem území, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Objasní vnitřní situaci v českých zemích v průběhu 1.světové války.				
		Charakterizuje úlohu zahraničního odboje a jeho význam pro vznik Československé republiky				
		Dokáže vysvětlit vznik nového československého státu a jeho politický a hospodářský vývoj v období tzv. 1. republiky				
		Charakterizuje vývoj v ČSR ve druhé polovině 30.let vrcholící Mnichovskou dohodou a následným obdobím tzv. 2.republiky				
		Zná princip fungování a významné události období Protektorátu Čechy a Morava				
		Pochopí, že dějiny Židů a dalších menšin žijících na našem území nelze ztotožnit pouze s historií jejich utrpení v průběhu holokaustu				

České dějiny

		Orientuje se ve formách československého odboje, zná podíl Čechů na boji proti fašismu za hranicemi Protektorátu			
Moderní doba – soudobé dějiny	Charakterizuje vývoj v ČSR v období 1945 – 1968, ovlivněný vznikem a vývojem bipolárního světa.	Charakterizuje vývoj v ČSR po druhé světové válce ústící v únorové události roku 1948	<p>Období 1945–1948 (politika státu za "železnou oponou", postupné přebírání moci komunisty, únor 1948)</p> <p>Padesátá léta 20.století (období politických procesů, kolektivizace, tábory nucených prací)</p> <p>Období 1960 – 1968, Pražské jaro 1968 (normalizace, disidentská hnutí v Československu a Evropě (personální změny ve vedení státu, vstup vojsk Varšavské smlouvy, Moskevský protokol, první fáze normalizace (srpen 1968 – duben 1969), emigrace, čistky, situace po roce 1970, hospodářství, kultura, konference v Helsinkách, Charta 77, osmdesátá léta, vliv událostí v SSSR)</p> <p>„Sametová revoluce“ (volby a ekonomická reforma, občanské iniciativy, politická seskupení, volby, ekonomická reforma, ohlas na Slovensku, rozpad Československa)</p> <p>Kapitoly vývoje České republiky</p>		
		Vysvětlí důsledky všeobecné závislosti ČSR na politice SSSR v padesátých letech 20.století.			
		Objasní období šedesátých let jako období uvolnění a období příležitostí.			
		Pochopí příčiny vývoje v událostem roku 1968			
		Charakterizuje hlavní osobnosti československé politiky roku 1968			
		Zná sled událostí roku 1968 končící podpisem Moskevských protokolů			
	Vysvětlí základní důsledky vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku na situaci ve ČSSR v letech 1968 – 1989.	Rozčlení vývoj komunistického Československa a porovná jednotlivá období vlády komunistů			
		Pochopí význam helsinské Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě pro vznik disidentského hnutí v ČSSR			
		Vysvětlí termíny: normalizace, myšlenky přestavby a glasnosti			
		Posoudí příčiny a důsledky zhroucení komunistického režimu v ČSSR v evropských souvislostech			
	Popíše mechanismy a prostředky postupného začlenění ČSR po roce 1989 do demokratických evropských i světových struktur. Vymezí základní problémy našeho soudobého státu a možnosti jeho dalšího vývoje.	Charakterizuje způsob provedení politické změny v ČSSR v listopadu 1989			
		Zná hlavní představitele událostí roku 1989			
Orientuje se v procesu vzniku a vývoje významných světových a evropských organizací a posoudí jejich význam.					
Charakterizuje politický a hospodářský vývoj vzhledem k odlišnostem v ČSR a SSR					
	Vysvětlí politickou a ekonomickou situaci v Československu na počátku 90. let				
	Posoudí průnik masové kultury do života společnosti a její globální charakter.				
					<p>MedV – Role médií v moderních dějinách;</p> <p>VMEGS – Žijeme v Evropě;</p>